

РЕЦЕНЗІЯ

рецензента **ДЕМ'ЯНІЮК Ольги Борисівни**
кандидата економічних наук, доцента,
доцента кафедри міжнародних економічних відносин
Західноукраїнського національного університету

на кваліфікаційну роботу **Фаріона Дем'яна Івановича** на тему
«Макроекономічні ефекти трансформації автомобільного ринку»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 «Економіка»

Актуальність теми кваліфікаційної роботи

Сучасний розвиток світової економіки супроводжується масштабною перебудовою транспортного сектору, зумовленою поширенням електромобільності, цифровізацією виробничих процесів, зміною структури енергоспоживання та формуванням нових глобальних ланцюгів доданої вартості. Ці процеси виходять далеко за межі автомобільної галузі та впливають на економічне зростання, інвестиційну активність, міжнародну торгівлю, ринки праці та конкурентоспроможність національних економік.

Трансформація автомобільного ринку розглядається сьогодні як один із ключових напрямів структурної модернізації економіки, що визначає перспективи технологічного розвитку багатьох країн. Перехід від традиційних транспортних засобів до електромобілів супроводжується зміною виробничих моделей, перерозподілом ресурсів, розвитком нових галузей і технологій, а також посиленням взаємозв'язків між транспортним, енергетичним та промисловим секторами. За таких умов особливого значення набуває дослідження наслідків зазначених процесів на макроекономічному рівні.

Науковий інтерес становить також необхідність переосмислення традиційних підходів до аналізу структурних змін в економіці. Стрімкий розвиток електромобільності, трансформація глобальних виробничих мереж, посилення вимог щодо декарбонізації та впровадження принципів сталого розвитку формують нові виклики для економічної теорії та економічної політики. Це зумовлює потребу в удосконаленні існуючих моделей і розробленні нових підходів до оцінювання економічних наслідків таких трансформацій.

Для України питання розвитку автомобільного ринку та інтеграції у сучасні виробничі й технологічні процеси пов'язане із завданнями структурної модернізації економіки, післявоєнного відновлення, зміцнення енергетичної безпеки та поглиблення економічної інтеграції з Європейським Союзом. У цьому контексті результати дослідження мають важливе значення для обґрунтування стратегічних напрямів розвитку автомобільного сектору, формування ефективних механізмів державної підтримки та визначення перспектив участі України у глобальних ланцюгах доданої вартості.

Таким чином, кваліфікаційна робота Фаріона Д. І. присвячена дослідженню важливої та актуальної наукової проблеми, пов'язаної з виявленням та оцінюванням макроекономічних ефектів трансформації автомобільного ринку в умовах глобального переходу до електричної мобільності. Теоретичне обґрунтування закономірностей зазначених процесів, їх емпірична перевірка та розроблення стратегічних орієнтирів розвитку автомобільного сектору України формують вагоме підґрунтя для прийняття ефективних управлінських рішень у сфері структурної модернізації економіки, післявоєнного відновлення та європейської інтеграції.

Подана до захисту дисертація є складовою наукових досліджень Західноукраїнського національного університету, зокрема: фундаментального держбюджетного дослідження «Концепція відбудови та зеленої реконструкції України» (2025 р.; 0124U000003) та держбюджетної науково-технічної (експериментальної) розробки молодих вчених «Інтелектуальна система підтримки досліджень історико-архівних джерел на основі великих мовних моделей» (2026 р.;

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукові положення, висновки та рекомендації, представлені в кваліфікаційній роботі Фаріона Дем'яна Івановича, є достатньо обґрунтованими, логічно взаємопов'язаними та базуються на комплексному використанні сучасного теоретико-методологічного інструментарію економічних досліджень. Високий ступінь обґрунтованості результатів забезпечується чітким визначенням мети,

завдань, об'єкта та предмета дослідження, а також послідовністю реалізації авторської концепції від теоретичного осмислення проблеми до формування практичних рекомендацій щодо розвитку автомобільного ринку України.

Теоретичну основу дисертації становлять фундаментальні положення макроекономічної теорії, концепції структурних трансформацій, економіки сталого розвитку, теорії глобальних ланцюгів доданої вартості, а також сучасні наукові підходи до дослідження електромобільності та декарбонізації транспортного сектору. Автором здійснено ґрунтовний аналіз вітчизняних і зарубіжних наукових джерел, що дало змогу критично оцінити існуючі підходи до дослідження автомобільного ринку та виявити наявні наукові прогалини.

Переконливість отриманих результатів забезпечується використанням широкого спектра загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема методів економічного аналізу, статистичного узагальнення, порівняльного аналізу, економіко-математичного моделювання, сценарного прогнозування та індексного оцінювання. Обраний методичний інструментарій відповідає поставленим завданням дослідження та дозволяє комплексно оцінити макроекономічні наслідки трансформації автомобільного ринку в умовах поширення електричної мобільності.

Важливим свідченням належного рівня обґрунтованості є поєднання теоретичних положень із результатами емпіричного аналізу. Автор не обмежується узагальненням існуючих наукових підходів, а здійснює їх адаптацію до сучасних умов розвитку світової та української економіки, пропонуючи власне бачення механізмів впливу трансформації автомобільного ринку на макроекономічні процеси. Розроблені моделі та аналітичні інструменти базуються на реальних статистичних даних і враховують сучасні тенденції розвитку глобальної автомобільної індустрії.

На особливу увагу заслуговує запропонований автором підхід до розширення традиційних макроекономічних моделей з урахуванням процесів електрифікації транспорту, що дозволило більш повно відобразити взаємозв'язки між інвестиційною активністю, енергетичною трансформацією, розвитком інновацій та структурними змінами в економіці. Отримані результати є логічним наслідком

проведеного аналізу та підтверджуються як теоретичними положеннями, так і результатами емпіричних розрахунків.

Достовірність сформульованих висновків забезпечується використанням значного масиву статистичної інформації міжнародних організацій, аналітичних центрів, галузевих звітів та офіційних джерел даних. Узагальнення результатів здійснюється на основі репрезентативної інформаційної бази, що підвищує наукову цінність та практичну значущість проведеного дослідження.

Практичні рекомендації, розроблені автором, безпосередньо впливають із результатів проведеного дослідження та характеризуються належним рівнем обґрунтованості. Вони враховують сучасні виклики розвитку автомобільного ринку, особливості функціонування економіки України в умовах післявоєнного відновлення та стратегічні орієнтири європейської інтеграції. Запропоновані заходи мають комплексний характер і можуть бути використані при формуванні державної політики у сфері розвитку транспортного сектору, промислової модернізації, інноваційного розвитку та забезпечення екологічної стійкості економіки.

Загалом ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій кваліфікаційної роботи Фаріона Д. І. є високим, що підтверджує її наукову цінність, внутрішню логічну цілісність та практичну спрямованість.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота Фаріона Дем'яна Івановича написана українською мовою, містить анотації українською та англійською мовами, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. Обсяг дисертації повністю відповідає вимогам, встановленим для кваліфікаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

Кваліфікаційна робота Фаріона Дем'яна Івановича характеризується логічною побудовою, внутрішньою цілісністю та послідовністю викладу матеріалу. Її структура повною мірою відповідає поставленій меті та завданням дослідження, забезпечуючи поступовий перехід від теоретико-методологічного обґрунтування проблеми до емпіричного аналізу та розроблення практичних рекомендацій. Робота містить анотації українською та англійською мовами,

складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Структура та обсяг дисертації узгоджуються з чинними вимогами до кваліфікаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії та забезпечують належний рівень висвітлення поставлених наукових завдань.

У вступі автором належним чином обґрунтовано наукову проблематику дослідження, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення отриманих результатів, наведено відомості щодо апробації результатів та їх впровадження. Вступ побудовано відповідно до сучасних вимог до таких досліджень і створює належне підґрунтя для сприйняття подальшого матеріалу.

У першому розділі «Теоретичні підходи до макроекономічних ефектів трансформації автомобільного ринку» (с. 12-58) автором проведено ґрунтовний аналіз сучасних теоретичних концепцій, що пояснюють макроекономічні наслідки електрифікації транспорту, структурних змін в автомобільній галузі та трансформації глобальних ланцюгів доданої вартості. Важливим науковим результатом розділу стало виявлення обмежень традиційних макроекономічних моделей IS-LM та AD-AS щодо пояснення специфічних шоків, пов'язаних із поширенням електромобілів. Для усунення цих обмежень автором запропоновано модифікацію зазначених моделей шляхом введення кривої EV-LM (с. 17-18) та ендогенного параметра технологічного зсуву, що дозволило врахувати інвестиції у зарядну інфраструктуру, розвиток батарейних технологій, зміни енергетичного балансу та вплив зелених технологій на макроекономічну рівновагу. Крім того, у розділі розроблено авторські підходи до оцінювання екологічних, соціальних та управлінських аспектів трансформації автомобільного ринку через параметри EECF, EV-LAI, JTM та SEM (с. 30-43), а також поглиблено теоретичні положення щодо впливу глобалізації, цифровізації, економічної безпеки та геополітичних ризиків на розвиток автомобільної галузі.

У другому розділі «Емпіричне дослідження макроекономічних ефектів трансформації автомобільного ринку» (с. 62-107) здійснено комплексне емпіричне дослідження впливу електрифікації автомобільного сектору на ключові макроекономічні показники (с. 62-78). Автором проведено кількісну оцінку

взаємозв'язків між рівнем проникнення електромобілів та динамікою ВВП, інфляції, зайнятості й торговельного балансу України. Особливу наукову цінність становить розроблення та апробація системи авторських композитних індексів: індексу регіональних диспропорцій ERDI (с. 89-91), індексу ризиків доступу до критичних матеріалів CMRI (с. 97-100) та індексу сукупних макроекономічних перешкод AMRIEV (с. 105-107). Запропонований інструментарій дозволив кількісно оцінити регіональну нерівномірність розвитку, вразливість до зовнішніх ресурсних залежностей та системні ризики трансформації автомобільного ринку

Важливим результатом розділу є емпіричне підтвердження двофазного характеру EV-трансформації, яка супроводжується короткостроковими ризиками та середньостроковими позитивними ефектами для економічного зростання й макроекономічної стабільності.

У третьому розділі «Перспективи трансформації та сталого розвитку автомобільного ринку» (с. 110-157) результати теоретичних і емпіричних досліджень отримують логічне продовження у вигляді практичних рекомендацій та стратегічних напрямів трансформації автомобільного ринку України в контексті післявоєнного відновлення та європейської інтеграції. Науковою новизною розділу є розроблення макроекономічної моделі трансформації автомобільного ринку, яка поєднує модифіковану криву EV-LM, інтегровану модель EV-GVC, параметри AEV, π EV, ESG-EVAF та систему композитних індексів ERDI, CMRI і AMRIEV (с. 140-142). Модель дає змогу здійснювати сценарне прогнозування впливу різних темпів поширення електромобілів на ВВП, зайнятість, інфляцію, торговельний баланс та регіональний розвиток України. Практичну цінність мають запропоновані автором механізми адаптації до вимог СВAM (с. 112-114), створення Національного зеленого інвестиційного коридору (с. 122-123), системи багаторівневого моніторингу, Національного СВAM-адаптаційного механізму (с. 147-149) та Національного фонду EV-трансформації (с. 149-150). Також обґрунтовано концепцію Національної стратегії EV-трансформації до 2035 року, створення міжвідомчого координаційного центру та впровадження диференційованої регіональної політики на основі авторських індексів.

Висновки кваліфікаційної роботи логічно узагальнюють результати проведеного дослідження, відображають ступінь досягнення поставленої мети та виконання визначених завдань. Загалом структура кваліфікаційної роботи Фаріона Д. І. є продуманою, збалансованою та повністю відповідає логіці наукового дослідження. Послідовність викладу матеріалу забезпечує цілісне сприйняття роботи та сприяє розкриттю обраної тематики на високому теоретичному і прикладному рівнях.

Оцінка наукової новизни положень і отриманих результатів кваліфікаційної роботи

Наукова новизна кваліфікаційної роботи Фаріона Д. І. полягає у розробленні та обґрунтуванні нових теоретико-методологічних і прикладних підходів до дослідження макроекономічних ефектів трансформації автомобільного ринку в умовах глобальної електрифікації транспорту. Отримані автором результати характеризуються науковою самостійністю, комплексністю та спрямованістю на вирішення важливої наукової проблеми, пов'язаної з оцінюванням впливу структурних змін автомобільної галузі на макроекономічний розвиток.

Найбільш вагомим результатом, що має ознаки наукової новизни, є розроблення гібридної динамічної макроекономічної моделі трансформації автомобільного ринку, яка інтегрує модифіковану криву EV-LM, модель глобальних ланцюгів доданої вартості EV-GVC, систему композитних індексів та параметри оцінювання економічних, екологічних і соціальних ефектів електрифікації транспорту. На відміну від існуючих підходів, запропонована модель дозволяє комплексно враховувати взаємозв'язки між інвестиційною активністю, розвитком електромобільності, структурними змінами виробництва, зайнятістю, зовнішньою торгівлею та енергетичною трансформацією економіки.

Науковий інтерес становить удосконалення класичних макроекономічних моделей IS-LM та AD-AS шляхом інтеграції факторів електрифікації автомобільного транспорту. Автором запропоновано введення кривої EV-LM та ендогенних параметрів, які враховують вплив розвитку електромобільності, зарядної інфраструктури, батарейних технологій і декарбонізаційних процесів на макроекономічну рівновагу. Це дозволило розширити можливості традиційного

макроекономічного аналізу щодо оцінювання наслідків сучасних технологічних трансформацій.

Вагомим внеском у розвиток методичного інструментарію є розроблення системи авторських композитних індексів: індексу регіональних диспропорцій EV-трансформації (ERDI), індексу ризиків доступу до критичних матеріалів (CMRI) та інтегрального індексу макроекономічних перешкод розвитку електромобільності (AMRIEV). Запропоновані індекси дозволяють кількісно оцінювати регіональні особливості трансформаційних процесів, рівень ресурсної залежності та системні ризики розвитку автомобільного ринку, що розширює аналітичні можливості дослідження.

Заслуговує на увагу подальший розвиток наукових підходів до оцінювання макроекономічних ефектів електрифікації транспорту через запровадження авторських параметрів EECF, EV-LAI, JTM, SEM та інших показників, які враховують екологічні, соціальні, інноваційні та інституційні аспекти трансформації автомобільного сектору. Це дало змогу сформулювати більш комплексне бачення впливу електромобільності на економічний розвиток та реалізацію принципів сталого розвитку.

Науковою новизною характеризуються також результати сценарного моделювання розвитку автомобільного ринку України, які дозволили обґрунтувати стратегічні напрями державної політики в умовах післявоєнного відновлення та європейської інтеграції. Автором розроблено концептуальні засади Національної стратегії EV-трансформації, запропоновано механізми адаптації до вимог Європейського зеленого курсу та механізму транскордонного вуглецевого коригування (CBAM), а також обґрунтовано створення інституційних інструментів підтримки розвитку електромобільності та модернізації автомобільного сектору.

Важливою перевагою дисертаційної роботи є те, що сформульовані положення наукової новизни не мають декларативного характеру, а підтверджені результатами теоретичного аналізу, емпіричних досліджень, економіко-математичного моделювання та практичними рекомендаціями щодо їх використання. Це свідчить про належний рівень наукової обґрунтованості отриманих результатів та їх значущість для подальшого розвитку економічної

науки і практики державного регулювання трансформаційних процесів в автомобільному секторі.

Загалом отримані автором результати мають суттєву наукову цінність, характеризуються оригінальністю, комплексністю та практичною спрямованістю, що дає підстави вважати їх вагомим внеском у розвиток теорії макроекономічних трансформацій, економіки сталого розвитку та досліджень у сфері електромобільності.

Значення результатів виконаного дослідження для науки і практики

Результати кваліфікаційної роботи Фаріона Д.І. мають вагоме значення як для подальшого розвитку економічної науки, так і для практики формування державної політики у сфері трансформації автомобільного ринку, розвитку електромобільності та забезпечення сталого економічного розвитку.

Наукове значення дослідження полягає насамперед у поглибленні теоретико-методичних засад аналізу макроекономічних ефектів трансформації автомобільного ринку в умовах глобальної електрифікації транспорту. Автором запропоновано новий підхід до дослідження взаємозв'язків між розвитком електромобільності, структурними змінами в економіці, інвестиційними процесами, енергетичною трансформацією та макроекономічною динамікою. Розроблена гібридна динамічна макроекономічна модель трансформації автомобільного ринку розширює існуючі наукові уявлення про механізми впливу технологічних змін на функціонування національної економіки та створює підґрунтя для подальших досліджень у сфері макроекономічного моделювання структурних трансформацій.

Важливим внеском у розвиток економічної науки є удосконалення традиційних макроекономічних моделей шляхом інтеграції факторів електрифікації транспорту, декарбонізації та розвитку нових виробничих екосистем. Запропоновані автором підходи дозволяють більш повно враховувати вплив сучасних технологічних трансформацій на економічне зростання, зайнятість, інфляційні процеси та міжнародну конкурентоспроможність. Наукову цінність також становить розроблення системи авторських індексів та параметрів оцінювання, які можуть бути використані у подальших академічних дослідженнях

для кількісного аналізу трансформаційних процесів у транспортному секторі та суміжних галузях економіки.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання органами державної влади, профільними міністерствами, аналітичними центрами та суб'єктами господарювання під час формування стратегій розвитку автомобільного ринку, промислової політики, програм післявоєнного відновлення та реалізації євроінтеграційного курсу України. Запропоновані в роботі методичні підходи та аналітичні інструменти дають можливість оцінювати економічні наслідки поширення електромобільності, визначати потенційні ризики та переваги структурної перебудови автомобільної галузі, а також прогнозувати вплив відповідних змін на ключові макроекономічні показники.

Особливу практичну цінність мають розроблені автором рекомендації щодо формування Національної стратегії EV-трансформації, адаптації економіки України до вимог Європейського зеленого курсу та механізму транскордонного вуглецевого коригування (СВАМ), створення інституційних механізмів підтримки розвитку електромобільності, стимулювання інвестицій у виробництво та зарядну інфраструктуру, а також інтеграції України до європейських і глобальних ланцюгів доданої вартості. Їх реалізація може сприяти підвищенню конкурентоспроможності національної економіки, зміцненню енергетичної безпеки держави та прискоренню процесів технологічної модернізації.

Практична значущість результатів дослідження підтверджені довідками про впровадження, наданими Управлінням стратегічного розвитку міста Тернопільської міської ради (Довідка № 34/2 від 09 квітня 2026 р.) під час формування аналітичних матеріалів і стратегічних підходів щодо розвитку транспортної інфраструктури, модернізації автомобільного сектору та адаптації національного ринку до сучасних глобальних тенденцій; та Комунальним підприємством «Міськавтотранс» Тернопільської міської ради (Довідка № 53/1-1 від 14 квітня 2026 р.) при удосконаленні підходів до управління автотранспортною діяльністю підприємства, зокрема у впровадженні сучасних екологічних стандартів, оптимізації витрат на експлуатацію транспортних засобів

Таким чином, результати дисертаційної роботи мають вагомe теоретичне та прикладне значення, характеризуються високим рівнем наукової цінності та можуть слугувати основою для подальших досліджень і практичних рішень у сфері трансформації автомобільного ринку, розвитку електромобільності та забезпечення сталого економічного зростання.

Повнота висвітлення наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих працях, зарахованих за темою дисертації

Основні результати кваліфікаційної роботи, що визначають її наукову новизну, достатньою мірою висвітлені в наукових публікаціях автора. За темою дослідження опубліковано 10 наукових праць, зокрема 6 статей у наукових фахових виданнях України та 4 публікації у матеріалах всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференцій. Результати дослідження пройшли належну наукову апробацію, а кількість і рівень публікацій відповідають встановленим вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії та підтверджують готовність роботи до публічного захисту.

Оцінка структури кваліфікаційної роботи, мови і стилю викладення матеріалу

Структура кваліфікаційної роботи є логічною, послідовною та відповідає поставленій меті й завданням дослідження. Виклад матеріалу характеризується чіткістю, системністю та внутрішньою узгодженістю, що забезпечує цілісне сприйняття результатів дослідження. Мова дисертації відповідає вимогам наукового стилю, відзначається коректним використанням сучасної економічної термінології, належним рівнем академічної культури та аргументованістю викладу.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

Наукові результати кваліфікаційної роботи отримані автором самостійно, а з наукових праць, опублікованих у співавторстві, використано лише ті положення й результати, що належать особисто здобувачу. Робота виконана з дотриманням принципів академічної доброчесності: містить належні посилання на використані джерела, коректне цитування, достовірне висвітлення застосованих методів і результатів дослідження та відповідає вимогам законодавства України у сфері авторського права і суміжних прав. Кваліфікаційна робота Фаріона Д. І. успішно

пройшла перевірку на наявність текстових запозичень за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism, результати якої підтверджують відсутність ознак академічного плагіату та інших порушень академічної доброчесності. Отже, підстав вважати, що під час підготовки дисертаційної роботи Фаріоном Дем'яном Івановичем були порушені принципи академічної доброчесності, немає.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Кваліфікаційна робота Фаріона Дем'яна Івановича є завершеним дослідженням, що характеризується достатньою обґрунтованістю наукових положень і практичною цінністю отриманих результатів, проте до окремих положень дослідження є зауваження, що мають дискусійний характер:

1. Беззаперечною перевагою дисертаційної роботи є розроблення авторського методичного інструментарію, зокрема гібридної макроекономічної моделі EV-трансформації, модифікованої моделі EV-LM, моделі EV-GVC, а також системи композитних індексів, які істотно розширюють можливості дослідження макроекономічних наслідків трансформації автомобільного ринку. Разом із тим окремі аспекти їх емпіричної верифікації могли б бути висвітлені більш детально. Зокрема, доцільно було б ширше обґрунтувати вибір окремих параметрів моделей, методику визначення вагових коефіцієнтів композитних індексів, критерії їх нормалізації, а також здійснити оцінювання чутливості отриманих результатів до зміни ключових параметрів моделювання. Додаткової аргументації потребує питання зовнішньої валідності запропонованих моделей шляхом їх порівняння з результатами альтернативних міжнародних моделей або перевірки на інших вибірках країн. Це дозволило б ще більше посилити методологічну переконливість запропонованого автором інструментарію, підтвердити універсальність запропонованих підходів та розширити можливості їх практичного використання при дослідженні макроекономічних ефектів трансформації автомобільного ринку.

2. Робота містить ґрунтовний статистичний аналіз і результати сценарного моделювання розвитку автомобільного ринку. Автором, у третьому розділі сформовано чотири сценарії EV-проникнення (с. 132-134) та здійснено їх моделювання для України. Водночас результати були б ще більш переконливими за умови проведення аналізу чутливості моделей до різних варіантів зміни

ключових припущень сценаріїв, зокрема щодо темпів поширення електромобілів, вартості акумуляторних технологій, динаміки цін на критичні матеріали й енергоносії, державної підтримки та можливих геополітичних ризиків або змін регуляторної політики Європейського Союзу. Це дало б змогу більш повно оцінити стійкість прогнозних оцінок за різних сценаріїв розвитку зовнішнього середовища і розширити практичні можливості використання запропонованого автором інструментарію для прийняття управлінських рішень.

3. Кваліфікаційна робота ґрунтується на комплексному макроекономічному аналізі трансформації автомобільного ринку та містить розвинений інструментарій оцінювання її економічних наслідків. Водночас дослідження могло б бути поглиблене шляхом ширшого врахування поведінкових та інституційних чинників, які суттєво впливають на темпи поширення електромобільності. Так, доцільно було б приділити більше уваги аналізу споживчих переваг, готовності населення до переходу на електротранспорт, впливу поведінкових стимулів, рівня суспільної довіри до нових технологій, а також інституційної спроможності органів державної влади реалізовувати політику підтримки EV-трансформації. Врахування даних аспектів дозволило б комплексніше оцінити чинники успішності трансформації автомобільного ринку та підвищити прикладну цінність дослідження.

4. Зважаючи на швидкий розвиток цифрових технологій, програмно-керованих транспортних засобів, систем штучного інтелекту та цифрових платформ мобільності, доцільним було б ширше дослідити їх можливий вплив на функціонування автомобільного ринку. Насамперед це стосується ризиків кібербезпеки, цифрової залежності від глобальних технологічних компаній, захисту даних користувачів, а також готовності інституційного середовища до ефективного регулювання цифрової мобільності. Це сприяло б комплексному аналізу сучасних викликів розвитку автомобільної галузі та посилює практичну цінність запропонованих автором рекомендацій.

Зазначені зауваження мають переважно рекомендаційний та дискусійний характер і спрямовані на подальше вдосконалення дослідження. Вони не знижують загальної позитивної оцінки кваліфікаційної роботи, яка вирізняється високим рівнем наукової обґрунтованості, новизною та практичною значущістю.

Загальний висновок і оцінка дисертації

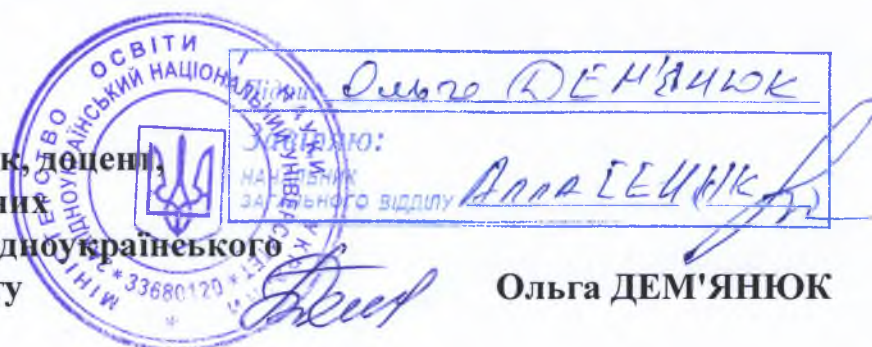
Кваліфікаційна робота Фаріона Дем'яна Івановича на тему «Макроекономічні ефекти трансформації автомобільного ринку» є завершеним, самостійним і цілісним науковим дослідженням, у якому комплексно вирішено важливе наукове завдання щодо теоретичного, емпіричного та прикладного обґрунтування макроекономічних ефектів трансформації автомобільного ринку в умовах розвитку електромобільності та визначення стратегічних напрямів його сталого розвитку в Україні.

За змістом, фаховим спрямуванням, рівнем наукової новизни, теоретичною та практичною значущістю отриманих результатів кваліфікаційна робота відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Робота характеризується належним рівнем наукової обґрунтованості, логічністю викладу, оригінальністю авторських підходів і практичною спрямованістю. Запропоновані моделі, методичний інструментарій та рекомендації становлять науковий і практичний інтерес та можуть бути використані у подальших дослідженнях і практиці державного управління.

В цілому, дисертація Фаріона Дем'яна Івановича на тему «Макроекономічні ефекти трансформації автомобільного ринку» за змістом, рівнем наукової новизни, обґрунтованістю наукових положень і практичною цінністю отриманих результатів відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор, Фаріон Дем'ян Іванович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних
економічних відносин Західноукраїнського
національного університету



Ольга ДЕМ'ЯНЮК